

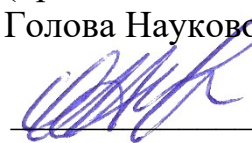
**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ І СПОРТУ
УКРАЇНИ**

**НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЗДОРОВ'Я, РЕАБІЛІТАЦІЇ ТА
ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ**

КАФЕДРА ТЕРАПІЇ ТА РЕАБІЛІТАЦІЇ

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
(протокол №10 від 29 серпня 2025 р.)
Голова Науково-методичної ради

 Оксана ШИНКАРУК

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
УНІВЕРСАЛЬНИЙ ДИЗАЙН І ЕРГОНОМІКА**

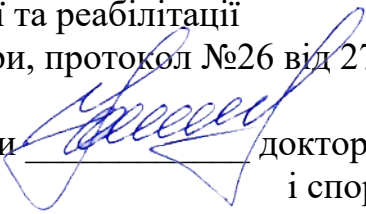
статус навчальної дисципліни: вибіркова
**код вибіркової навчальної дисципліни в Загальноуніверситетському
каталозі вибірових навчальних дисциплін:** ВД377
мова навчання: українська

РОЗРОБНИКИ:

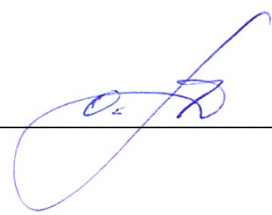
Марина ВІТОМСЬКА, викладач кафедри терапії та реабілітації, доктор філософії з фізичної терапії та ерготерапії, mvvitomska@uni-sport.edu.ua

РЕКОМЕНДОВАНО:

Кафедрою терапії та реабілітації
(засідання кафедри, протокол №26 від 27.08.2025 р.)

Завідувач кафедри  доктор наук з фізичного виховання
і спорту, професор Олена ЛАЗАРЄВА

ПОГОДЖЕНО:

Начальник
навчально-методичного відділу  Ольга Д`ЯЧЕНКО

Начальник відділу забезпечення
якості вищої освіти  Сергій ПОПОВИЧ

Анотація навчальної дисципліни. Дисципліна спрямована на формулювання теоретичних знань і практичних навичок для ефективної реалізації та керування процесом ерготерапії, зокрема, використання принципів універсального дизайну та ергономіки. Обсяг дисципліни – 3 кредити ЄКТС. Основні теми: Бар'єри та їх соціальне значення. Поняття, принципи та процес універсального дизайну. Модифікація житлового та робочого простору. Універсальний дизайн навколишнього середовища та доступність громадських будівель. Місце ергономіки в ерготерапії, принципи та процес надання послуг із ергономіки. Використання принципів ергономіки для людей різних вікових груп та станів здоров'я. Підсумкова оцінка формується з урахуванням результатів поточного контролю та заліку.

Abstract of the discipline. The discipline aims at formulating theoretical knowledge and practical skills for the effective implementation and management of the ergotherapy process, in particular, the application of the principles of universal design and ergonomics. Discipline - 3 ECTS credits. Main topics: Barriers and their social importance. Concepts, principles and process of universal design. Modification of living and working space. Universal environmental design and accessibility of public buildings. The place of ergonomics in ergotherapy, principles and process of providing ergonomics services. Use of ergonomics principles for people of different ages and health conditions. The final grade is formed taking into account the results of the current control and test.

Мета навчальної дисципліни – набуття теоретичних знань та практичних навичок реалізації та керування процесом використання принципів універсального дизайну та ергономіки.

Обсяг навчальної дисципліни – 3 кредити ЄКТС, які розподіляються у годинах:

Форми навчання	Види навчальних занять				Самостійна робота	Разом
	лекції	лабораторні	практичні	семінарські		
Денна/дуальна	6	0	18	0	66	90

Статус навчальної дисципліни: вибіркова.

Передумови для вивчення навчальної дисципліни: успішне опанування такими навчальними дисциплінами:

на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти: «Основи практичної діяльності у фізичній терапії та ерготерапії (вступ до спеціальності)», «Медичне право, професійна етика та деонтологія», «Іноземна мова»;

на другому (магістерському) рівні вищої освіти: «Інформаційні технології у науковій діяльності з фізичної терапії та ерготерапії».

Програма навчальної дисципліни.

Тематичний план навчальної дисципліни

Номер і назва теми	Кількість годин			
	денна форма/дуальна форма			
	усього	л	п	с.р.
Тема 1. Бар'єри та їх соціальне значення.	12	2		10
Тема 2. Поняття, принципи та процес універсального дизайну.	14	2	2	10
Тема 3. Модифікація житлового та робочого простору.	16		6	10
Тема 4. Універсальний дизайн навколишнього середовища та доступність громадських будівель.	16	2	4	10
Тема 5. Місце ергономіки в ерготерапії, принципи та процес надання послуг із ергономіки.	14		2	12
Тема 6. Використання принципів ергономіки для людей різних вікових груп та станів здоров'я.	18		4	14
Всього годин:	90	6	18	66

Зміст навчальної дисципліни за темами

Тема 1. Бар'єри та їх соціальне значення.

Фактори, які формують в особі людину із інвалідністю. Бар'єри на основі Міжнародної класифікації функціонування.

Тема 2. Поняття, принципи та процес універсального дизайну.

Історія виникнення та розвиток універсального дизайну. Принципи універсального дизайну. Процес використання принципів універсального дизайну ерготерапевтом. Приклади застосування принципів універсального дизайну в країнах Європи та Південної Америки. Роль соціальних служб у дотриманні принципів універсального дизайну.

Тема 3. Модифікація житлового та робочого простору.

Оцінка, методи та засоби модифікації житлового простору. Оцінка, методи та засоби модифікації робочого простору. Методи обстеження, які використовуються при оцінці житлового та робочого простору. Науково-доказова практика при модифікації житлового та робочого простору. Співпраця із роботодавцями при модифікації робочого простору.

Тема 4. Універсальний дизайн навколишнього середовища та доступність громадських будівель.

Оцінка доступності навколишнього середовища. Принципи та методи формування доступного громадського простору. Роль громадських організацій у формуванні доступності навколишнього середовища.

Доступність у державних будівельних нормах України. Приклади доступних громадських будівель Києва.

Тема 5. Місце ергономіки в ерготерапії, принципи та процес надання послуг із ергономіки.

Використання клієнто-центрованої практики в ергономіці. Принципи використання ергономіки у роботі ерготерапевта. Оцінка житлового і робочого простору в ергономіці. Макроергономіка. Науково-доказова практика використання ергономіки.

Тема 6. Використання принципів ергономіки для людей різних вікових груп та станів здоров'я.

Ергономіка для дітей та підлітків в освітньому середовищі. Використання ергономіки для людей похилого віку. Ергономіка у менеджменті інвалідності.

Ергономіка гри та дозвілля. Використання принципів ергономіки на робочих місцях осіб працездатного віку. Використання адаптивних технологій у ергономіці.

Тематика практичних занять

Номер і назва теми навчальної дисципліни	Номер за порядком і назва теми практичних занять	Кількість годин
		денна форма/дуальна форма
Тема 2. Поняття, принципи та процес універсального дизайну.	1. Принципи універсального дизайну. Процес використання принципів універсального дизайну ерготерапевтом.	2
Тема 3. Модифікація житлового та робочого простору.	2. Оцінка, методи та засоби модифікації житлового простору.	2
	3-4. Оцінка, методи та засоби модифікації робочого простору.	4
Тема 4. Універсальний дизайн навколишнього середовища та доступність громадських будівель.	5. Оцінка доступності навколишнього середовища.	2
	6. Принципи та методи формування доступного громадського простору.	2
Тема 5. Місце ергономіки в ерготерапії, принципи та процес	7. Принципи використання ергономіки у роботі ерготерапевта. Оцінка житлового і робочого	2

надання послуг із ергономіки.	простору в ергономіці.	
Тема 6. Використання принципів ергономіки для людей різних вікових груп та станів здоров'я.	8. Ергономіка для дітей та підлітків в освітньому середовищі.	2
	9. Використання ергономіки для людей похилого віку. Ергономіка у менеджменті інвалідності. Ергономіка гри та дозвілля.	2
Всього годин:		18

Завдання для самостійної роботи здобувачів вищої освіти

Номер і назва теми навчальної дисципліни	Завдання	Кількість годин
		денна форма/дуальна форма
Тема 1. Бар'єри та їх соціальне значення.	1. Позитивні та негативні фактори навколишнього середовища на основі МКФ.	4
	2. Конвенція ООН про права осіб із інвалідністю.	4
	3. Підготовка до практичних занять із теми 2.	2
Тема 2. Поняття, принципи та процес універсального дизайну.	4. Історія зародження та розвитку універсального дизайну.	2
	5. Приклади застосування принципів універсального дизайну в країнах Європи та Південної Америки.	4
	6. Роль соціальних служб у дотриманні принципів універсального дизайну.	2
	7. Підготовка до практичних занять із теми 3.	2
Тема 3. Модифікація житлового та робочого простору.	8. Методи обстеження, які використовуються при оцінці житлового та робочого простору.	4
	9. Науково-доказова практика при модифікації житлового та робочого простору.	2
	10. Співпраця із	2

	роботодавцями при модифікації робочого простору.	
	11. https://members.physio-pedia.com/uk/lifestyle-medicine-and-office-ergonomic-strategies-for-managing-low-back-pain-course-course-uk/	2
Тема 4. Універсальний дизайн навколишнього середовища та доступність громадських будівель.	12. Роль громадських організацій у формуванні доступності навколишнього середовища.	4
	13. Доступність у державних будівельних нормах України.	2
	14. Приклади доступних громадських будівель Києва.	2
	15. https://members.physio-pedia.com/uk/learn-page-uk-2/how-we-sleep-promopage-promopage-uk/	2
Тема 5. Місце ергономіки в ерготерапії, принципи та процес надання послуг із ергономіки.	16. Макроергономіка.	5
	17. Науково-доказова практика використання ергономіки.	5
	18. Підготовка до практичних занять з теми	2
Тема 6. Використання принципів ергономіки для людей різних вікових груп та станів здоров'я.	19. Використання принципів ергономіки на робочих місцях осіб працездатного віку.	7
	20. Використання адаптивних технологій у ергономіці. https://members.physio-pedia.com/uk/assistive-technology-gait-mobility-devices-course-course-uk/	7
Всього годин:		66

Очікувані результати навчання з навчальної дисципліни:
формування теоретичних знань і практичних навичок для збільшення заняттєвої участі осіб шляхом використання принципів універсального дизайну та ергономіки, завдяки:

знанням про: обмеження та бар'єри навколишнього середовища; методи оцінки та модифікації житлового та робочого простору; обстеження навколишнього середовища та громадських приміщень і методи їх адаптації;

принципи і процес ергономіки; використання ергономіки у осіб різних вікових груп та станів здоров'я;

умінням: обстежувати та оцінювати вплив бар'єрів на заняттєву участь людини; оцінювати житловий, робочий простір, навколишнє середовище та громадські заклади; модифіковувати та адаптовувати простір; використовувати принципи ергономіки для осіб різних вікових груп та станів здоров'я.

Порядок оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни:

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни формується з урахуванням результатів поточного контролю та заліку.

Протягом семестру здобувач вищої освіти може отримати максимальну кількість балів – 100 як суму балів за результатами поточного контролю на лекційних, практичних заняттях, за виконання зазначених програмою індивідуальних завдань та робіт, або в установленому порядку з тем, заняття з яких було пропущене здобувачем вищої освіти. Використовуються такі засоби оцінювання під час заняття та розподіл балів, які може отримати здобувач за тему:

Засоби оцінювання результатів навчання та розподіл балів з дисципліни:

Номер і назва теми практичних занять	Засоби оцінювання під час заняття	Кількість балів за види робіт та загальна кількість балів за тему заняття
1. Принципи універсального дизайну. Процес використання принципів універсального дизайну ерготерапевтом.	Розбір випадків.	10
2. Оцінка, методи та засоби модифікації житлового простору.	Отримання сертифікату з проходження курсу на фізіопедії	10
3-4. Оцінка, методи та засоби модифікації робочого простору.	Симуляції.	20
5. Оцінка доступності навколишнього середовища.	Отримання сертифікату з проходження курсу на фізіопедії	10
6. Принципи та методи формування доступного громадського простору.	Симуляції.	10
7. Принципи використання ергономіки	Презентації.	10

у роботі ерготерапевта. Оцінка житлового і робочого простору в ергономіці.		
8. Ергономіка для дітей та підлітків в освітньому середовищі.	Отримання сертифікату з проходження курсу на фізіопедії	10
9. Використання ергономіки для людей похилого віку. Ергономіка у менеджменті інвалідності. Ергономіка гри та дозвілля.	Розбір випадків.	20
Всього балів		100

Перед початком заняття науково-педагогічний працівник відповідно до силабусу навчальної дисципліни ознайомлює здобувачів вищої освіти із засобами поточного контролю, які будуть застосовуватись, і кількістю балів, які вони можуть отримати. Під час завершення кожного заняття кожному присутньому здобувачу вищої освіти оголошується кількість отриманих ним балів.

Здобувач вищої освіти, який протягом семестру отримав менше 35 балів, до семестрового контролю не допускається, і може в установленому порядку пройти повторне вивчення навчальної дисципліни.

Залік проводиться у порядку, визначеним Положенням про організацію освітнього процесу в Національному університеті фізичного виховання та спорту України (нова редакція).

Рекомендовані основні та додаткові інформаційні ресурси:

Основні:

1. Roll, S. C., Tung, K. D., Chang, H., Sehremelis, T. A., Fukumura, Y. E., Randolph, S., & Forrest, J. L. (2019). Prevention and rehabilitation of musculoskeletal disorders in oral health care professionals A systematic review. The Journal of the American Dental Association (1939), 150(6), 489-502. <https://doi.org/10.1016/j.adaj.2019.01.031>
2. Burke, M.J. (1991). Applied Ergonomics Handbook (1st ed.). CRC Press. <https://doi.org/10.1201/9780367813277>
3. International Ergonomics Association (IEA). Definition and Domains of Ergonomics [Internet]. 2016. Available from: <http://www.iea.cc/about/index.html>
4. LOGHIN, Emil Constantin; FLOREA, Adela; IONESCU, Irina. WORKPLACE ERGONOMICS FOR PEOPLE WITH DISABILITIES. ACTA TECHNICA NAPOCENSIS - Series: APPLIED MATHEMATICS, MECHANICS, and ENGINEERING, [S.l.], v. 64, n. 1-S1, feb. 2021. ISSN 2393–2988. Available at: <https://atna-mam.utcluj.ro/index.php/Acta/article/view/1498>

Додаткові:

1. Негрей М. В., Тужик К. Л. Теорія прийняття рішень [Навчальний посібник]. Центр навчальної літератури, 2018. – 272 с.
2. Vroman K., Stewart E. Occupational therapy evaluation for adults: a pocket guide: Second edition. Lippincott Williams&: Wilkins, a Wolters Kluwer business, 2014. 455p.
3. American Occupational Therapy Association. (2017). Occupational therapy's role with ergonomics [Fact sheet].
<https://www.aota.org/-/media/Corporate/Files/AboutOT/Professionals/WhatIsOT/WI/Facts/ergonomics.pdf>
4. Jacobs, K. (2008). Ergonomics for therapists (3rd ed.). Elsevier Mosby.

Електронні:

1. Cochrane Library. [Internet]. Available at: <https://www.cochrane.org/>
2. Egrotherapy Evidence Database. [Internet]. Available at: <http://www.otseeker.com/Resources/WhatIsEvidenceBasedPractice.aspx>
3. Сайт Всесвітньої Федерації Ерготерапевтів <http://wfot.org>
4. Pub Med. [Internet]. Available at: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/>